

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Oppivelvollisuus lain mukaiset majoitus- ja matkakorvaukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön
webinaari 6.5.2021

Piritta Sirvio, hallitusneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö

 **Oppivelvollisuuden
laajentaminen**

Oppivelvollisuuslain mukaiset majoitus- ja matkakorvaukset (19-21 §)

- Tarkoituksena varmistaa, että kaikilla mahdollisuus suorittaa oppivelvollisuus maksuttomasti, vaikka päivittäiset koulumatkat oppivelvollisen kodin ja oppilaitoksen välillä eivät olisi mahdollisia
- Koskevat vain oppivelvollisia (poikkeus muuhun maksuttomuuteen)
- Päivittäiset koulumatkat Kelan koulumatkatuen piirissä (myös yli 100 km, jos kulkee päivittäin)
 - edellyttää vähintään 10 koulumatkatukeen oikeuttavaa päivää kuukaudessa

Majoituskorvauksen saamisen edellytykset (1)

1. matka oppivelvollisen kodista lähimpään sellaiseen lukioon tai monialaiseen ammatilliseen oppilaitokseen, jossa on mahdollisuus saada opetusta oppivelvollisen perusopetuslain 10 §:ssä tarkoitetun opetuskielen mukaisesti suomen tai ruotsin kielellä, on **yli 100 kilometriä**;

- Voi valita lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen välillä
 - jos esim. lukioon alle 100 km ja ammatilliseen yli 100 km, on oikeus korvaukseen, jos opiskelee ammatillisessa
- Oppilaitos = toimipiste
- Monialainen = vähintään kaksi koulutusala
- Opetuskieli suomi tai ruotsi
 - perusopetuslain mukainen opetuskieli eli millä kielellä perusopetus suoritettu

Majoituskorvauksen saamisen edellytykset (2)

2. opiskelee sellaisessa edellä 1 kohdassa tarkoitetussa lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa, joka sijaitsee **lähinnä** oppivelvollisen kotia tai jonne muutoin joukkoliikennettä tai muuta soveltuvaa kulkutapaa käyttäen on nopein kulkuyhteys ja jossa on mahdollisuus saada opetusta oppivelvollisen perusopetuslain 10 §:ssä tarkoitetun opetuskielen mukaisesti suomen tai ruotsin kielellä; ja

- Ei oikeutta, jos käyttää vapaata hakeutumisoikeutta ja hakeutuu vapaaehtoisesti kauemmaksi
 - ei oikeutta, vaikka hakeutuisi esim. erityisen koulutustehtävän lukioon tai tietylle koulutuslalle, jota ei lähimmässä oppilaitoksessa
 - ei oikeutta, jos hakeutuu kauemmas, vaikka lähimpäänkin olisi yli 100 km

Majoituskorvauksen saamisen edellytykset (3)

3. ei ole mahdollisuutta asua oppilaitoksen maksuttomassa asuntolassa.

- ei oikeutta, jos ei ota tarjottua asuntolapaikkaa vastaan
- ei siis valintaoikeutta asuntolapaikan ja majoituskorvauksen välillä

Majoituskorvaus TUVA/TELMA

- Vastaavat perusteet kuin tutkintotavoitteisessa koulutuksessa
- Lukuvuosi 2021-22 TUVA = lähin perusopetuksen lisäopetus tai VALMA

Majoituskorvauksen määrä

- Vuosittaisen opintojen alkamis- ja päättymispäivän väliseltä ajalta, jos opintojen suorittaminen edellyttää asumista oppilaitoksen sijaintipaikkakunnalla
 - ei oikeutta kesäloman ajalta (muiden lomien ajalta on)
- Opintojen aikaisesta asumisesta aiheutuvat kohtuulliset kuukausittaiset asumiskustannukset, enintään kuitenkin yleisestä asumistuesta annetun lain 10 §:ssä säädetty enimmäisasumismenot
 - käytännössä vuokran määrä
- Laki yleisestä asumistuesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140938>
 - 4. kuntaryhmä max 344 eur/kk
 - 9 § *Hyväksyttävät asumismenot*: Vuokra-asunnossa asuvan ruokakunnan asumismenoiksi hyväksytään vuokra ja erikseen maksettavat vesimaksut ja lämmityskustannukset. Erikseen maksettavina vesimaksuina otetaan huomioon 17 euroa henkilöä kohden kuukaudessa ja lämmityskustannuksina 38 euroa kuukaudessa

Majoituskorvauksen määrä

- Majoituskorvauksena maksetaan se osuus kohtuullisista asumiskustannuksista, jota ei korvata muun lain nojalla.
- Yleinen asumistuki ensisijainen -> 80 %
 - tällöin majoituskorvauksena 20 %
- Alaikäisen oikeus yleiseen asumistukeen?
 - pääsääntöisesti katsotaan vanhempien ruokakunnassa asuvaksi
 - kuitenkin oikeus, jos sellaisia tuloja, että katsotaan itse vastaavan elatuksestaan
 - opiskelija, jos saa opintorahaa
 - 16-vuotias voi saada opintorahaa, jos ei makseta lapsilisää

Majoituskorvauksesta päättäminen

- Koulutuksen järjestäjä päättää majoituskorvauksen myöntämisestä hakemuksesta.
- Hakemusmenettelystä ei säädetty tarkemmin
 - jälkikäteen, kun kustannukset todennettavissa
 - kuukausittain?
- Muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen OVL 24 §

Majoituskorvauksen erityistilanteet (1)

- Oppivelvollisella on oikeus majoituskorvaukseen, jos hän ei voi **terveydentilaansa tai erityisen tuen tarpeeseen** liittyvistä syistä ottaa vastaan opiskelupaikkaa lähimmässä oppilaitoksessa
 - soveltuvuus alalle terveydentilan perusteella
 - vaativan erityisen tuen tarve, ei tarjolla lähimmässä oppilaitoksessa
 - oikeus ”lähimmässä soveltuvassa oppilaitoksessa”, jos matka sinne yli 100 km

Majoituskorvauksen erityistilanteet (2)

- Oppivelvollisella on oikeus majoituskorvaukseen, jos häntä ei ole otettu opiskelijaksi lähimpään oppilaitokseen, ja hän opiskelee ”seuraavaksi lähimmässä” hänelle oppilaitoksessa.
 - edellytyksenä, että on hakeutunut lähimpään oppilaitokseen, mutta ei ole tullut valituksi
 - oikeus ”seuraavaksi lähimmässä oppilaitoksessa”, jos matka sinne yli 100 km
 - jos ei saa opiskelupaikkaa, viimesijassa osoitetaan opiskelupaikka valmentavassa koulutuksessa

Majoituskorvauksen erityistilanteet (3)

- Majoituskorvaus myönnetään myös **saamelaisten kotiseutualueella asuvalle saamelaiselle**, joka opiskelee Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa, jos matka oppivelvollisen kodista kyseiseen oppilaitokseen on yli 100 kilometriä
 - vaikka SAKK ei olisi lähin oppilaitos

Matkakorvaus

- Oikeus niillä, joilla oikeus majoituskorvaukseen
 - sekä niillä, joilla olisi oikeus majoituskorvaukseen muutoin, mutta asuvat maksuttomassa asuntolassa, jossa ei oikeutta asua viikonloppuisin
- Korvataan oppivelvollisen kodin ja opiskeluaikaisen asunnon välisistä matkoista aiheutuvat kustannukset viikonloppujen ja lomien yhteydessä
- Maksetaan halvimmalla käytettävissä olevan matkustustavan mukaan (lähtökohtaisesti joukkoliikenne)
- Jos matkoihin ei ole mahdollisuutta käyttää joukkoliikennettä, koulumatkatukilain mukaiset oman matkustustavan matkakustannukset (OKM:n taksa-asetuksen mukaisesti)

Matkakorvauksesta päättäminen

- Koulutuksen järjestäjä päättää matkakorvauksen myöntämisestä hakemuksesta.
- Hakemusmenettelystä ei säädetty tarkemmin
 - jälkikäteen, kun kustannukset todennettävissä
 - kuukausittain?
- Muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen OVL 24 §

Kustannusten korvaaminen järjestäjälle

- Harkinnanvaraisena korotuksena
 - toteutuneiden kustannusten mukaan
 - ei laskennallista korvausperustetta
 - korotuksen hakeminen syksyllä 2021

Majoituskorvaus työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana

- K: Jos oppivelvollinen saa majoituskorvausta, maksetaanko sitä myös siltä ajalta, kun oppivelvollinen on työpaikalla oppimassa ja ko. paikkakunta on yli 100 km päässä oppivelvollisen kotoa ja mahdollisesti myös oppilaitoksesta?
- V: Majoituskorvausta maksetaan vuosittaisen opintojen alkamis- ja päättymispäivän väliseltä ajalta, **jos opintojen suorittaminen edellyttää asumista oppilaitoksen sijaintipaikkakunnalla**. Oppivelvollisuuslain mukaiset majoitus- ja matkakorvaukset koskevat siis vain oppivelvollisen kodin ja oppilaitoksen välistä etäisyyttä sekä näiden välisiä matkoja. Oppivelvollisuuslain mukaisia majoitus- ja matkakorvauksia ei makseta kysymyksessä kuvatussa tilanteessa. Oikeus korvauksiin on kuitenkin myös työpaikalla järjestettävän koulutuksen ajan, jos opiskelija asuu samassa asunnossa, johon hänelle muutoin maksetaan majoituskorvausta.

Matkakustannukset ja työpaikalla järjestettävä koulutus

- K: Jos koulutussopimuspaikka on kaukana, täytyykö oppilaitoksen korvata matkakustannukset ko. työpaikkaan? Entä jos haluaa toiselle paikkakunnalle koulutussopimuspaikkaan, tuleeko oppilaitoksen järjestää majoitus ko. paikkakunnalta, vai korvataanko vain matkakulut?
- Opiskelijan kodin ja koulutussopimuspaikan väliset koulumatkat korvataan koulumatkatukilain perusteella vastaavasti kuin kodin ja oppilaitoksen väliset matkat. Erityiset majoitus- ja matkakorvaukset eivät koske työpaikalla järjestettävää koulutusta.

Etuudet vammaisille opiskelijoille

- Oikeutta ateriakorvauksiin ei ole laajennettu
- Vammaisten kuljetuspalvelut ja avustajapalvelut (esim. asuntolassa) edelleen vammaispalvelulain nojalla

Lukio ja asuminen

- Lukion yhteydessä olevista asunnoista (ei asuntola) voi periä vuokraa jatkossakin
 - vuokra-asunto -> mahdollisesti oikeus asumistukeen
 - voiko vuokra olla eri oman kunnan opiskelijoille kuin muille -> sanoisin, että ei
- Sisäoppilaitosmuotoinen lukiokoulutus
 - jo nyt lukiolain mukaan asuminen koulutuksen järjestäjän osoittamassa asuntolassa on maksutonta
 - sisäoppilaitosmuotoiseen koulutukseen myönnetään lisärahoitus

Oppivelvollisten etusija asuntolassa

- Oppivelvolliset ja muut maksuttomaan koulutukseen oikeutetut asetettava etusijalle asuntopaikkoja myönnettäessä
- Tarkoittaako sitä, että jos asuntolassa olevat joutuvat väistymään?
 - jos asuntolapaikka myönnetty ennen lakimuutosta sillä ehdolla, että saa asua koko opiskeluajan, ei muutosta
 - jatkossa otettava huomioon, että oppivelvolliset ja muut maksuttomaan oikeutetut etusijalla

Miten käytännössä?

- Laissa ”perussäännöt”
- Koulutuksen järjestäjä päättää hakemuskäytännöistä
 - lomakkeet?
- OKM:n UKK-palstalla tulkintakysymyksiä ja –vastauksia
 - kysymyksiä voi ja kannattaa lähettää
- Mahdollinen oikeuskäytäntö muodostuu soveltamisen myötä

Mistä lisätietoja?

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201214>

Hallituksen esitys HE 173/2020 vp

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_173+2020.aspx

OKM-nettisivut

<https://minedu.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen>

UKK-palsta

<https://minedu.fi/kysymyksia-ja-vastauksia-oppivelvollisuudesta>

